

GUSTAV SUITS

NII TULI
ÕHTU

Koostanud
Mart Velsker

Koostanud Mart Velsker
Toimetanud Elo Rohult
Kujundanud Angelika Schneider

© Gustav Suits
Käesolev valimik ja saatesõna
© Mart Velsker ja Tänapäev, 2020

Kaanel ja eeslehel on kasutatud
Nikolai Triigi joonistusi.

ISBN 978-9949-85-880-4

Trükitud OÜ Greif trükikojas

SISUKORD

ÜHTE LAULU TAHAKS LAULDA

- 15 Elu tuli (ET)
- 16 Tuulehaud (TM)
- 17 Kõik on kokku unenägu (KKU)
- 22 Läkitus (TT)
- 24 Laulik (ET)
- 25 Ühte laulu tahaks laulda (ET)
- 26 Noorte laul (ET)
- 27 Pöörase laul (ET)
- 29 Kevade laul (ET)
- 31 Noored sepad (ET)
- 32 Mehed (ET)
- 33 On kallid iga hingetõmbus (ET)
- 34 Käe naale viimaks toetasin pää (ET)
- 35 Kevade aimus (TM)
- 37 Kaotatud kevad (TM)
- 38 Risti-rästi (TM)
- 39 Ihitaja (TM)
- 40 Vanad noored (TM)
- 41 Noor värsisepp (TM)
- 42 Aja laulik (KKU)
- 43 Poeedi osa (KKU)
- 44 Elulähedus (TT)
- 45 Kevad, noorus (TT)
- 46 Muremõtted käivad rinnas (ET)
- 47 Ühele lapsele (TM)
- 48 Kurb imestlus (KKU)
- 49 Tervitus (LL)
- 50 Nii tuli õhtu (LL)

- 51 Kerkokell (TM)
- 54 Võnnu motive (TT)

JÕEPEEGLIS TAEVAS PILVEDEGA

- 65 Oma saar (ET)
- 66 Õhtu üle niidu (TM)
- 67 Tuul ja täht (LL)
- 68 Tuulemaa I (TM)
- 69 Tuulemaa II (TM)
- 70 Tuulemaa III (TM)
- 71 Tuulemaa IV (TM)
- 72 Värisevate haabade all (TM)
- 73 Jumalad ja rumalad (ET)
- 74 Soolaugastel (TM)
- 75 Sügise laul (TM)
- 76 Sapine kuu (KKU)
- 77 Kuri kuu (LL)
- 78 Kahekordne sügis (KKU)
- 79 Elu muulased (KKU)
- 81 Triiphoone (KKU)
- 82 Helgid ja vastuhelgid (KKU)
- 84 Unised käod (KKU)
- 85 Oaas (KKU)
- 86 Maapagu (KKU)
- 87 Tartu rahu (TT)
- 91 Õõtsuval õhtul (TT)
- 93 Seestumus (TT)
- 94 Kateedrist (TT)
- 97 November (TT)
- 98 Jõepeeglis taevas pilvedega (TT)
- 100 Emajõel (LL)
- 101 Toomimäel (LL)

- 102 Üle rusu (TT)
103 Kodust ilma (TT)
104 Elutundmus (LL)
105 Kaastundmus (KKU)
106 Liginev pikne (TM)
107 Grotesk (KKU)
109 Valge pilv (TT)
110 Saaremaa rannal I (TM)
111 Saaremaa rannal II (TM)
112 Sillamäe motiive (TT)
114 Hilissuvine (TT)
116 Jumalaga, te kaljud hallid (LL)
117 Mälestussumine uim (TT)

MEIE AJA MUINASJUTT

- 121 Lõpp ja algus (ET)
122 Jõululaul (ET)
124 Meie aja muinasjutt (TM)
125 Laul Eestist (TM)
127 Käkimäe kägu (ET)
130 Hiline kannike (KKU)
131 Friedebert Tuglas (TM)
132 Hamleti proloog (KKU)
137 Midagi isamaalikku (KKU)
138 Maipüha (TM)
140 Udulinikus (KKU)
142 Hingelised klassivahed (KKU)
143 Hoiatus töölisele (KKU)
143 Vastuhoiatus (KKU)
144 Eneseteostus (KKU)
146 Lydia (KKU)
147 Vikerkaar (KKU)

- 149 Krupp (KKU)
152 Luxembourggi aias (KKU)
154 Koduretk (KKU)
161 Kelle eest? (KKU)
164 Maakaitseväelane (KKU)
167 Tra-ta-ta (KKU)
169 Kurvad urvad (KKU)
172 Mõistke, mõistke! (KKU)
173 Viimne päev (KKU)

LIPPUDE VAHETUSEL

- 177 Täitumine (KKU)
180 Vabaduse tuljak (KKU)
182 Hüüdja hääl (KKU)
184 Üle Torniojõe (KKU)
186 Stokholmis (KKU)
187 Kopenhavnis (KKU)
188 Tõsta lipp! (KKU)
190 Lippude vahetusel (KKU)
191 Iseseisev kevadõhtu (KKU)
193 Mahajäetud mõis (KKU)
194 Hauakiri (KKU)
195 Leconte de Lisle'i läkitus sõbrale (KKU)
196 Õnnesoov Eesti ülikoolile (KKU)
198 Rängast ringist (KKU)
200 Konsul (KKU)
201 Vana Tühi (KKU)
204 Päevakõrendid (TT)
205 Kodurahu kägu (TT)
207 Võõras vägi (TT)
208 President (TT)
209 Veel ennast ise (TT)

- 210 Kahekõne Kaval-Antsuga (TT)
212 Laul sellest jõulutust talvest (TT)
213 Haarangute aegu (TT)
215 Kiuslikke kilde (TT)
217 Süvikus (TT)
218 Sõda tuppa tuli
220 Kes unustada saaks!
222 Tulekires öö (TT)
224 Sõna (TT)
225 Selgitus (TT)
226 Silmast silma (TT)
227 Kas tunned maad? (TT)
229 Veab mõte mere taha (TT)

VAHELT VARISEB MEIL VAHE

- 233 Kevad ja sügis (ET)
234 Suvi Põhjalas (ET)
235 Kaks suud (TM)
236 Nooruse aeg (ET)
237 Aeg juua joobnuks armastusest (ET)
238 Nooruse unenägu (ET)
240 Vaiksed võitlused (TM)
241 Minul on üks raamat (ET)
242 Maikellukesed (TM)
243 Tüüritu (TM)
244 Nebuloosa (TM)
245 Pelléas ja Mélisande (TM)
246 Abaelard ja Héloïse (TM)
248 Valge käsi (TM)
249 Ootamatused (TM)
250 Inspiratsioon (TM)
251 Kiri rohelises ümbrikus (TM)

- 252 Kiri hallis ümbrikus (TM)
255 Liginematu (TM)
256 Virvendav tähtsilm (TM)
258 Kohtamine (TM)
260 Kuum sosin (KKU)
261 Tuulispää (ET)
262 Kaksikkõned (TM)
263 Koit (TM)
267 Hinge ilu (KKU)
268 Maapagu (KKU)
269 Rooside eeleegia I (TM)
270 Rooside eeleegia II (TM)
271 Varajane lumi (TM)
272 Umbesed kokkukõlad (KKU)
273 Ei sulgund veel see ring (KKU)
275 Ütle (TT)
276 Miski meist mööda ei lähe (TT)
277 Vahelt variseb meil vahe (TT)

UUSI KEELI VANAL KANDLEL

- 281 Primitiivid (KKU)
286 Lapse sünd

313 Muutunud laul. *Mart Velsker*
337 Luulevaliku kommentaariks

ÜHTE
LAULU
TAHAKS
LAULDA

ELU TULI

Elu tuli helgib kui sinitaeva päikene,
elu tuli sähvab pilvist kui äikene:
valgustab välkudes hämaramas ööski,
sütitab mõttes, vaimustab tööski –
ja kaduvikku siis kustub.

Mis küll nii kohisevad kevadised veed,
kes need säääl sammuvad mööda teed?
Lõkendavad ihalduste tulised tunglad:
noored need otsivad muinasjutu Kunglat,
kuni kord seisavad Toonela väraval.

Elu tuli helgib ja sähvab ja lööb,
võitluses põlevaid südameid sööb.
Loomises loidab, kumades kustub,
küll tuleasegi viimati mustub –
jäab järele peotäis tuhka.

Püha on elu tule tuha-ase.
Elu tuli punane püham on ise.

TUULEHAUD

Ma laulan muutunud laulu
vaatepiiri varjutuste all.

Ma laulan muutlikku laulu
aja tuulte, ummikute all.

Mõnda ringi käind aastate kerilaud.
Jäänud helkide, kajade tuulehaud.

Mu paremat laulu ära küsi:
veeret, kuju saanud pole see.

Mu kaunimat tuuleteilt küsi:
ära aurand, mööda lennand see.

Mõnest kõlanud puhangust helipill.
Harvast seemnest mu Tuulemaal tõusnud lill.

Kas kaitsmata olnud see liialt
legendikul, tuulerahva ra'al?

Kas veedelnd mind uitmine liialt
kõigi tuulte vabariigi ra'al?

Ei ma tea, kastan lille, näen raatmaa paed.
Ümber hoidmata päevade surnuaed.